

30. ročník matematické olympiády

Projev ministra školství ČSR doc. dr. M. Vondrušky k zahájení celostátního kola 30. ročníku matematické olympiády

In: Jozef Moravčík (editor); Leo Boček (editor); Lev Bukovský (editor); Antonín Vrba (editor); František Zítek (editor): 30.

Terms of use: Ročník matematické olympiády. Školní rok 1980-1981. 22. mezinárodní matematická olympiáda. (Czech). Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983. pp. 9-14.

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences

provides access to digitized documents strictly for personal use.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/404739>

Each copy of any part of this document must contain these

Terms of use.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

PROJEV MINISTRA ŠKOLSTVÍ ČSR
DOC. DR. M. VONDRUŠKY
K ZAHÁJENÍ CELOSTÁTNÍHO KOLA
30. ROČNÍKU MATEMATICKÉ OLYMPIÁDY

*Vážené soudružky, vážení soudruzi,
milí soutěžící,*

srdečně vás všechny zdravím, zde, na historické půdě staroslavného Karolina, kde se scházíme k slavnostnímu zahájení celostátního kola jubilejního 30. ročníku matematické olympiády. Je symbolicky příhodné, že k vyvrcholení této už tradiční soutěže žáků a studentů základních a středních škol dochází právě nyní, v májových dnech v hlavním městě naší socialistické vlasti, ve stověžaté zlaté Praze. Finále letošní matematické olympiády se tak dostává do mimořádně tvůrčího dění přítomné doby k němuž na prvním místě patří XVI. sjezd KSČ, oslavy vítězství nad fašismem a osvobození Československa Sovětskou armádou, slavné šedesátileté jubileum naší komunistické strany a pak volby do zastupitelských sborů, k nimž se s veškerou svědomitostí připravujeme. Tyto vpravdě nosné pilíře politického a společenského života vytvářejí naši socialistickou přítomnost a přes ně směřujeme do budoucnosti. A právě pro tuto budoucnost svou dnešní prací připravujeme ve školách činnostnou, vzdělanou, morálně uvědomělou mladou generaci, která bude schopna vybudovat materiálně technickou základnu komunistické společnosti.

Náš úkol v tomto směru je vskutku obrovský a k jeho splnění musíme efektivně využívat všech prostředků, které máme. Nesporné přitom je, že k nejučinnějším z nich - pokud jde o formování vzdělanostního profilu člověka již třetího tisíciletí - náleží matematika. Jsme si všichni plně vědomi, že matematika tvoří základ technických věd. A tuto skutečnost nebývalou měrou umocňuje hlavní požadavek dneška: urychlovat, zkvalitňovat proces vědeckotechnické revoluce a organicky spojovat její výsledky s přednostmi socialistického zřízení.

Zcela zákonitě proto XVI. sjezd položil důraz na rozvoj vědy, na bezprostřední aplikaci jejích výsledků v praxi, na vědecký a technický pokrok, jenž je základem úspěšného rozvoje všech úseků národního hospodářství, ekonomiky a kultury. Vědecky myslící, tvořící lidé jsou dnes nositeli klíčových požadavků racionalizace výroby a zvyšování její efektivity, využívání vědeckotechnického pokroku, integrace vědy a výroby jako jednoho z nejdůležitějších požadavků současnosti.

V této spojitosti také XVI. sjezd KSČ ocenil výsledky, kterých dosahují přírodní, technické i společenské vědy, vyzdvihl obětavou práci vědců a úspěchy docílené prostřednictvím mezinárodní spolupráce ve vědě, zvláště se sovětskými vědci. Zároveň však bylo na sjezdu konstatováno, že přes nesporné úspěchy tempo rozvoje a využívání vědy neodpovídá potřebám i možnostem, jež máme. Z těchto sjezdových závěrů, soudružky a soudruzi, musíme odvodit vše potřebné i pro naši práci ve školách, tam, kde se formují příští nositelé vědeckotechnického rozvoje. A svou pozornost přitom zaměřit především na - jak říkáme - královnu věd - matematiku. Zejména v uplynulých pěti letech, v souvislosti s postupnou realizací dokumentu o dalším rozvoji československé výchovně vzdělávací soustavy,

krátce řečeno s Projektem, byl pro výuku matematiky učiněn nebývalý kus práce. Obsahová přestavba, spočívající v základní škole do značné míry právě na novém pojetí vyučování matematice, dospěla již letos do pátého ročníku základní školy. Přitom analýza výsledků v 1.—4. ročníku ukázala potěšitelnou věc: matematika se stává u žáků předmětem velmi oblíbeným, zatímco dosud tomu bylo spíše naopak. To je cenná zkušenost, ale hlavně cenná skutečnost, kterou nesmíme promarnit. Půjde o to, abychom z existující obliby matematiky u dětí mladšího školního věku vytěžili maximum pro výuku matematiky, pro zájem žáků a studentů ve vyšších ročnících a na vyšších stupních školské soustavy. Prostě musíme nyní učinit vše, aby se matematika ve vědomí žáků a studentů stala nejenom potřebnou, ale také zajímavou, přitažlivou disciplínou a tím výsledky jejímu vyučování odpovídaly požadavkům a potřebám rozvoje socialistické společnosti.

Zmiňuji se o tom právě zde, neboť jak se průkazně ukázalo, matematická olympiáda se stala výrazným prostředkem zvyšování zájmu o matematiku včetně objevování matematických talentů. Jsme vděční všem, kteří stáli u kolébky této soutěže. Dovolte, abych za všechny vzpomněl především vynikající osobnosti, vědce a pedagoga, akademika Eduarda Čecha. Zároveň abych vyzdvihl prospěšnost těsné spolupráce mezi školskými vědeckými i společenskými řídicími orgány a institucemi. Původně to byly někdejší ministerstvo školství, věd a umění, Československý svaz mládeže a Ústřední ústav matematický. V duchu této tradice vyhlášují a organizují dnes matematickou olympiádu ministerstva školství České a Slovenské socialistické republiky, Jednota československých matematiků a fyziků, Jednota slovenských matematiků a fyziků, Matema-

tický ústav ČSAV a Socialistický svaz mládeže. Vysoce oceňujeme práci všech těchto organizátorů, lidí, kteří věnovali matematické olympiádě mnoho svých sil i volného času a svým nadšením, obětavostí založili tradici a úspěšnou přítomnost této soutěže.

Zvláště bych pak rád poděkoval také učitelům základních a středních škol, neboť na nich bezesporu spočívá hlavní pedagogická a přípravná práce mezi soutěžícími, jejich působení zakládá úspěch celé soutěže, její výsledný efekt. Uvažme, že každoročně se matematické olympiády účastní přibližně 15 tisíc žáků základních a 4 tisíce žáků středních škol. Vypracovaná řešení musí učitelé opravit, zhodnotit, probrat s řešiteli, ukázat na úspěchy a zamyslet se nad případným nezdarem. Velice si vážíme této záslužné práce učitelů, bez nichž by se matematická olympiáda nikdy neobešla; práce, kterou navíc všichni konají s vnitřním zaujetím, nadšením pro věc.

Třicet let existence matematické olympiády - to je doba zahrnující už více než jednu generaci. Někdejší první řešitelé a vítězové jsou již dnes úspěšní učitelé matematiky nebo i přední vědečtí pracovníci a pedagogové, mnozí z nich se vynikajícím způsobem uplatňují ve výrobním procesu. A je nemálo těch, kteří zůstali věrni přímo matematické olympiádě. Samozřejmě ne již jako soutěžící, ale jako nadšení organizátoři, pracovníci okresních, krajských výborů soutěže nebo v ústředním výboru matematické olympiády. Máme z toho radost, neboť to vše dokumentuje prospěšnost jejího zrodu a trvání.

A jestliže k tomu ještě připočteme velmi dobré výsledky našich chlapců a děvčat na mezinárodních matematických olympiádách, pak můžeme být právem hrdí na dobře započaté a konané dílo. Jeho těžištěm je tolik potřebný rozvoj logického

myšlení prostřednictvím matematických úloh. Avšak také - a to bych rád ještě zvláště zdůraznil - skutečnost matematické olympiády, především ve vyšších kolech, obohacuje poznání soutěžících mladých lidí o nová místa, vede k navázání nových přátelství, znamená tedy i významnou společenskou událost s kulturně politickým a výchovným vlivem. I tento aspekt soutěže mějme trvale na zřeteli. Jsem přesvědčen, že naše socialistická metropole Praha se zhostí své úlohy na výbornou a vytvoří pro vás, účastníky a organizátory jubilejního 30. ročníku matematické olympiády, takové prostředí, na něž budete vždy velmi rádi vzpomínat.

Vážené soudružky, vážení soudruzi, v následujících třech dnech zasednou soutěžící ke svým finálovým úlohám a členové ústředního výboru matematické olympiády se ujmou náročného úkolu hodnocení prací. Třicátý ročník olympiády v matematice, v této náročné, ale také nesmírně zajímavé a nanejvýš potřebné vědní disciplíně, bude slavnostně a věřím, že úspěšně završen. Děkuji vám všem, kteří jste se na jeho přípravě a průběhu podíleli. Vám, kteří svou prací pro matematickou olympiádu pomáháte orientovat žactvo základních a středních škol ke společensky mimořádně žádoucím oborům studia a formujete mladou směnu pro povolání, která z hlediska dalšího rozvoje socialistické společnosti náleží k nejpotřebnějším.

A vám, děvčata a chlapci, mladí přátelé, kteří jste se svými znalostmi, schopnostmi, svou pílí a svým umem probojovali až do tohoto celostátního kola, vám všem přeji mnoho úspěchů v nastávajícím ušlechtilém zápolení. Připravujete se na život prostřednictvím čínorodé tvůrčí práce. A to je ta pravá cesta, po níž dospějete k celospolečenské prospěšnosti i osobnímu uspokojení. Cesta, kterou vám otevírá - v duchu jednání

XVI. sjezdu KSČ - naše socialistické školství. Neboť jak výstižně uvedl ze sjezdové tribuny generální tajemník ÚV KSČ soudruh Gustáv Husák: »Úsilí školy musí směřovat k tomu, aby se v každém mladém člověku úměrně jeho věku a fyzickým schopnostem postupně vytvářel a rozvíjel kladný vztah k práci, touha po vlastní tvořivé činnosti.«

Vyjadřuji určitě názor vás všech, když prohlásím, že jednou z podstatných složek tohoto úsilí je vzdělávání v matematice a jeho moderní účinná forma - matematická olympiáda. Přeji celostátnímu kolu třicátého ročníku této soutěže mnoho zdaru, všem účastníkům co nejlepší výsledky v řešení soutěžních úloh a budiž čest práci všech organizátorů a pedagogů, kteří se na matematické olympiádě podílejí.